

“Domstolene må være last resort”: Sagsbehandlingstider får Dansk Erhverv til at rådgive deres medlemmer uden om domstolene.

Rekordhøje sagsbehandlingstider i det danske retssystem går særligt ud over civile sager, der ryger nederst i bunken. Det har fået Dansk Erhverv til at fraråde medlemmer at ordne stridigheder ved domstolene. I stedet skal man forsøge sig med konfliktløsningsmetoden mediation. Ekspertener mener, at mediation har et stort potentiale, men at det rummer samfundsmæssige udfordringer.

Af Christoffer Baun og Jacob Zaulich

Efter en almindelig arbejdsdag i Højbjerg tilbage i 2018 bliver Peder Kristiansen kontaktet af en entreprenør. Entreprenøren vil have Peders virksomhed, Odder Tømrer- og Snedkerforretning ApS, til at give en pris på et projekt. Der er tale om et projekt på fem til seks millioner kroner. Det takker Peder ja til.

Han får tilsendt udbudsmateriale og tilbudslistes, og går i gang med opgaven. Peder sender løbende priserne, og alt synes fryd og gammen.

Men byggeriet fortsætter et år længere end forventet, og det ender med en merudgift på 800.000 kr. Da Peder sender fakturaen, bliver den returneret med et uventet svar; entreprenøren vil ikke betale merudgiften.

Konflikten fortsætter frem og tilbage i et halvt års tid og Peder taler løbende med sin advokat. Han kan se, at det kan blive en langvarig og omstændig proces, og med de lange sagsbehandlingstiderne ved domstolene, kan det risikere at tage flere år.

Et retssystem under pres

I Danmark tager det i gennemsnit 22 måneder at få en civilsag for retten. Ved de mest pressede byretter er den gennemsnitlige sagsbehandlingstid på mere end to-et-halvt år. Det viser tal fra Danmarks Domstoles årsrapport 2022.

Retten i Aarhus topper listen med en gennemsnitlig behandlingstid på knap 31 måneder på civile sager, der afsluttes med en hovedforhandling.

De lange ventetider er et problem mener advokat og formand for Danske Mediatoradvokater, Finn Lænkholm:

“Der er risiko for, at den virksomhed, man fører sag imod, om to-tre år ikke eksisterer længere. Man kan altså ende med at have en sag mod et konkursbo,” siger Finn Lænkholm.

Hos Dansk Erhverv har sagsbehandlingstiderne fået erhvervsorganisationen til at rådgive deres medlemmer til at gå uden om domstolene. På deres hjemmeside skriver de, at de juridiske rådgivere altid bør undersøge, om tvisten kan løses ved hjælp af mediation.

Deres begrundelse er, at der kan være mange penge og timer at hente, og at det fremtidige samarbejde mellem virksomheder bedre bibeholdes gennem forlig. Ifølge Betina Schiønning, chefkonsulent i Dansk Erhverv, må afgørelse ved domstolene være et ‘last resort’. Virksomhederne rådes i stedet til at bruge mediation i tvister på grund af den hurtige afgørelse.

“En mediation kan løses på maks to dage. Mindre sager kan løses på et møde, der varer fra klokken ni om morgenen til fire om eftermiddagen,” siger Betina Schiønning.

Forsøgsordning, der måske kan hjælpe på vej

For Peder Kristiansen tager situationen en drejning, da han læser en artikel i Dansk Byggeris medlemsblad. Her bliver han bekendt med begrebet mediation, hvorefter han kontakter Dansk Byggeri for at høre mere.

Organisationen er ifølge Peder helt vilde med at fortælle om det, og Peder bliver tilbudt mediation gennem en forsøgsordning kaldet ‘Solstrålehistorier’.

Projektet tilbød gratis mediation til 20 forskellige virksomheder for at udbrede kendskab til metoden.

“Nå’, tænkte jeg. Vi prøver sgu lige, om det er noget,” siger Peder Kristiansen.

Potentialet ved mediation

Ifølge tal fra Mediationsinstituttet er der en potentiel nettogevinst for samfundet på op til 335 millioner kroner, hvis ti procent af de civile byrets- og voldgiftssager i stedet bliver løst ved privat mediation. Mediationsinstituttet kan dog ikke redegøre for, hvor lang en periode besparelsen dækker over.

Thomas Samsø Bloch, som er advokat, mediator og tidligere direktør i Mediationsinstituttet mener, at udbredelsen af mediation har et stort potentiale:

“Hvis bare en lidt større del af de 45.000 civilsager om året blev klaret ved mediation, vil det kunne hjælpe retssystemet betydeligt. Der er mange ressourcer at spare,” siger Thomas Samsø Bloch.

Selvom mediation har potentiale, så er kendskabet til løsningsmodellen relativt lille.

I en undersøgelse foretaget af Mediationsinstituttet fremgår det, at knap en tredjedel af de adspurgte virksomheder havde hørt om mediation. Samme undersøgelse viser, at omkring en fjerdedel af virksomhederne har forsøgt at løse en juridisk tvist med mediation.

Tal fra Voldgiftsnævnet fra 2021 viser, at 12 sager blev løst ved mediation i det pågældende år. Der er dog et stort mørketal, eftersom en stor del af mediationerne foretages bag lukkede døre og derfor ikke bliver registreret.

Bettina Lemann Kristiansen, professor i retssociologi ved Aarhus Universitet, ser en tendens til, at konflikter oftere forsøges løst på anden vis end ved domstolene:

“Det bliver mere og mere almindeligt i erhvervskontrakter, at man laver en mæglings- eller mediationsklausul, når man indgår en kontrakt,” siger Bettina Lemann Kristiansen

Den tendens ser man også ved Dansk Erhverv, fortæller chefkonsulent hos Dansk Erhverv, Betina Schiønning. Hun erfarer også, at flere virksomheder vælger at gå uden om domstolene på grund af de lange ventetider.

Ifølge Jesper Olsen, ekstern lektor i offentlig ret ved Institut for Statskundskab på Københavns Universitet, kan det være en bekymrende tendens, hvis man fravælger domstolene på grund af de lange ventetider:

“Udfordringen er, hvis man føler sig tvunget til at bruge mediation, fordi man ikke kan komme igennem til domstolene. Så står vi i et stort demokratisk problem,” fortæller Jesper Olsen.

Både Jesper Olsen og Bettina Lemann Kristiansen påpeger, at det fra et samfundsmæssigt perspektiv er bekymrende, hvis man tømmer domstolene for deres primære funktion.

“Hvis hovedparten af alle sager løses ved privat mediation, hvor er det så, at praksis og fortolkningen af lovgivningen ligger?” siger Jesper Olsen.

Dansk Erhvervs chefkonsulent Betina Schiønning anerkender også, at samfundet har en interesse i at få de principielle juridiske konflikter afgjort ved domstolen.

På LinkedIn pointerer Betina Schiønning, at domstolene er en grundsten i vores samfund, men påpeger samtidig, at det kun er et fåtal af

civilsagerne, der reelt bidrager til ny retsfortolkning. Derfor mener hun, at det er vigtigt, at få øjnene op for mediation.

Både Jesper Olsen og Bettina Lemann Kristiansen mener, at mediation giver mening, hvis det bliver brugt i de rigtige situationer:

“Der er så store samfundsmæssige fordele ved disse metoder, at det langt hen ad vejen opvejer bekymringen for at udvande domstolenes betydning,” fortæller Bettina Lemann Kristiansen.

Bedre end alternativet

Efter at Peder Kristiansen har været i kontakt med Dansk Byggeri, bliver der hurtigt udpeget en mediator, som begge parter i konflikten er tilfredse med. Ifølge Peder er det vigtigt, at mediatoren kender branchen:

“Det er vigtigt, at det er en, der er byggeteknisk faglig, når det er det, det drejer sig om. Det nytter ikke, at det er en advokat, der ikke ved, hvad en hammer er,” siger Peder.

Efter at have godkendt mediatoren, møder Peder og entreprenøren op til mediationen. Der er en anspændt stemning i lokalet. Selvom man kunne forvente, at bølgerne gik højt, var det ikke tilfældet hos Peder og entreprenøren. De havde nemlig lært en vigtig lektie gennem et langt arbejdsliv i byggebranchen:

“Dem, der plaprer op, får lov til at betale. Sådan er det,” siger Peder Kristiansen med et grin.

Det var vigtigt, at mediatoren kunne hjælpe parterne med at tale sammen. Peder og entreprenøren havde selv forsøgt at løse problemet gennem et halvt år, uden at være kommet frem til en løsning. Det var

kommet så vidt, at Peder slet ikke kunne få fat på entreprenøren, når han ringede.

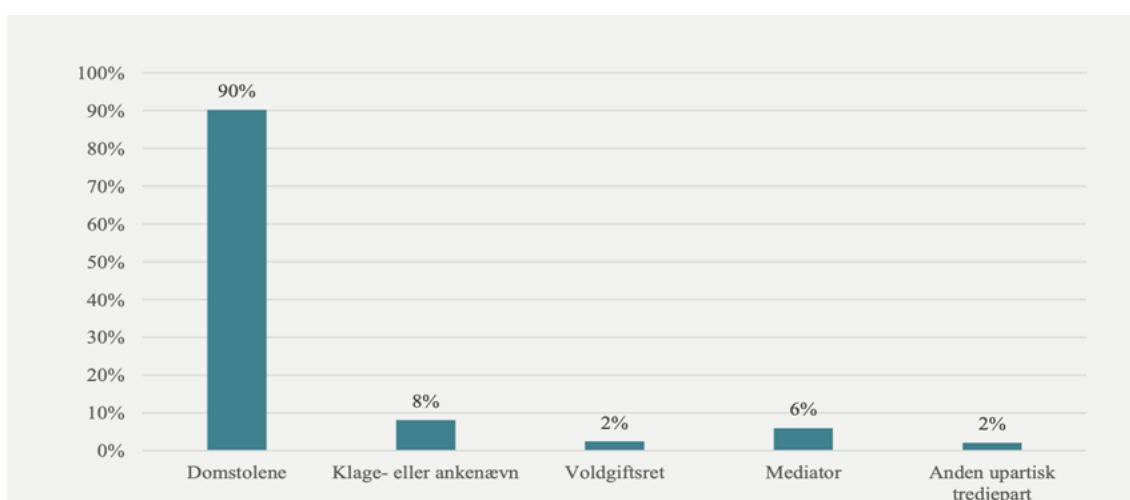
Men på én enkelt dag nåede de frem til en aftale med hjælp fra mediatoren. Mediationen startede klokken ni og var færdig allerede samme eftermiddag.

Peder ender med en mindre andel af de 800.000 kroner, som han havde faktureret for. Selvom Peder ikke er helt tilfreds med resultatet, er det stadig at foretrække, fremfor at vente flere år i retssystemet.

“Mediation er ikke nødvendigvis altid et ‘win/win’”, siger formanden for Danske Mediatoradvokater, Finn Lænkholm.

Han har i sin tid som mediator flere gange oplevet, at parterne skriver aftalen under i hver deres lokale, og ikke har haft lyst til at sige farvel til hinanden.

“Parterne siger ja til aftalen, fordi det er bedre end alternativet. Det er ikke nødvendigvis ‘peace, love and understanding’. Det er jo hardcore forhandlinger, der er bistået af en mediator,” fortæller Finn Lænkholm.

Figuren viser, at seks procent har løst deres konflikt med mediation. Undersøgelsen og illustrationen er udarbejdet af Justitsministeriet, og er baseret på 983 advokaters svar på, hvordan deres klient har fået løst deres juridiske tvist.

Udfordringer med kendskab

Hos Dansk Industri ser man også positivt på mediation som alternativ til sagsbehandling ved domstolene. Kim Haggren, vicedirektør hos Dansk Industri, fremhæver, at mediation som regel er en del billigere end at få en sag behandlet ved domstolene.

“Det er ikke altid billigere, men som regel billigere. Man kan komme frem til et resultat på blot en dag. Og så kan det holdes bag lukkede døre,” fortæller Kim Haggren.

Hos Dansk Industri har man forsøgt at fremme kendskabet til mediation. Det manglende kendskab er blot en af grundene til, at mediation fravælges som alternativ til domstolene. Kim Haggren peger på, at traditionerne blandt advokater også har en finger med i spillet:

“Vi advokater er vant til at slås på vegne af vores klienter. Vi skal blive bedre til at se, om vi kunne finde ud af en løsning, selvom vi mener, at vi har en god sag. Det med at finde en anden vej, er ikke naturligt i advokaternes DNA,” fortæller Kim Haggren, der selv har fungeret som advokat.

Kim Haggren fremhæver at manglen på gode, vellykkede historier i medierne er med til, at mediation ikke bliver det foretrukne alternativ til en domstolssag.

Manglen på mediationshistorier i medierne er et resultat af, at virksomhederne ikke ønsker at gå offentligt med deres tvister.

Dansk Industri og Dansk Erhverv sidder begge i bestyrelsen i Mediationsinstituttet. Det var dem, der i 2019 iværksatte projektet med ‘solstrålehistorier’, som Peder Kristiansen og hans tømrervirksomhed var en del af. Målet var at fremme kendskabet til mediation.

For Peder har det været givende at være en del af projektet. Selvom han ikke var helt tilfreds med det endelige resultat, ville han ikke tøve med at benytte mediation igen ved større juridiske tvister. Han vil hellere bruge tid på andre ting end retssager:

“At bruge kræfter på alt det negative, det gider jeg simpelthen ikke. Det tror jeg faktisk, at rigtig mange i branchen heller ikke gider. Så hellere bruge energien på nogle andre opgaver,” siger Peder Kristiansen.

Print Friendly

Mediajungle - Journalistik fra DMJX

Mediajungle - Journalism from DMJX

Magasin med produktioner fra studerende på Danmarks
Medie- og Journalisthøjskole Tilmeldt Pressenævnet og
registreret hos Datatilsynet

Magazine with journalism produced by students at the Danish
School of Media and Journalism Registered with the Danish
Press Council and The Danish Data Protection Agency

Til forsiden/frontpage

Videre til værktøjslinje

- Om WordPress
- Mine websteder
- Follow
-

Søg

- Howdy, 30239

Log ud